

03/12/2015

La capacitat d'adaptació del Projecte 22@Barcelona

Aquesta tesi doctoral analitza la capacitat de resposta del barri del Poblenou davant dels reptes generats pel model de desenvolupament econòmic i urbà en el període 2000-2013. Aquí es localitza el projecte urbanístic 22@Barcelona, on s'ha passat de sòl industrial tradicional a activitats terciàries i intenses en coneixement. Els resultats mostren, entre altres, l'impacte de la transformació urbanística en la configuració demogràfica, social i econòmica de la zona, així com el rol i les accions dels agents que han participat en la seva reestructuració.

Can Framis (el Poblenou).

Les ciutats esdevenen laboratoris interessants per a un geògraf a l'hora d'observar l'actuació dels agents urbans que participen en la configuració de l'espai econòmic. La dinàmica dels agents polítics, socials i econòmics és el que explica les formes urbana i econòmica. El model de política urbana i el tipus de desenvolupament local tenen incidència en l'espai productiu, que està sempre en permanent construcció. Però, en una situació de

canvi com és la que es genera a través del planejament urbanístic, ¿quines respostes i accions calen des de les ciutats per l'eficiència econòmica i social? I en una altra situació de canvi com pot ser la contracció econòmica i social viscuda des de l'any 2007, ¿quines respostes i accions calen des de les ciutats per reinventar-se i adaptar-se a les necessitats?

La investigació analitza la capacitat de resposta que té la ciutat de Barcelona davant dels reptes generats pel model de desenvolupament econòmic i urbà en el període 2000-2013. L'àrea analitzada és el Poblenou, que és on es localitza el projecte urbanístic 22@Barcelona (conegut també com 22@). El Poblenou es presenta com un territori atractiu per a qualsevol geògrafeconòmic perquè és on s'han fet en aquests darrers anys polítiques de resposta nova amb l'objectiu de construir espai productiu a la ciutat (Barcelona, és clar). La novetat d'aquestes polítiques ve donada per la normativa que regula la renovació urbana i econòmica, i que és la que permet el canvi de la qualificació del sòl; passant del sòl d'indústria tradicional a activitats terciàries i intensives en coneixement.

Per a poder analitzar el desenvolupament productiu que es produeix al Poblenou la investigació adopta el marc teòric de la ciutat emprenedora. Els elements que vertebreren la ciutat emprenedora són l'esperit emprenedor dels agents, la trajectòria històrica (econòmica, social i cultural, institucional i política, urbanística), el rol dels agents participants i la dinàmica de governança establerta entre els propis agents. L'aportació de la ciutat emprenedora permet identificar i qüestionar les capacitats desenvolupades (o les que no es desenvolupen) per part dels agents locals; des del lideratge dels agents polítics i de les institucions municipals, a l'aportació dels agents econòmics, i la implicació dels agents socials. La ciutat emprenedora fa possible la microanàlisi per entendre com canvia l'espai productiu poblenoví, i quina és la capacitat de resposta de la ciutat.

Els resultats de la recerca proporcionen claus interpretatives per avaluar la incidència del projecte. En primer lloc, es fa evident que l'estratègia de revitalització econòmica que s'impulsa des de l'Ajuntament de Barcelona és el motor de canvi a l'espai productiu del poblenoví. En segon lloc, la transformació urbanística té un impacte important amb efectes en la configuració demogràfica, social i econòmica de l'àrea. En tercer lloc, es fan palesos el rol i les accions dels diferents agents que participen en la reestructuració del Poblenou. D'una banda, s'identifica que el sector públic local (Ajuntament) és un agent emprenedor perquè impulsa i lidera la recuperació econòmica local, a partir de la visió estratègica i l'assumpció de riscos, tot requalificant el sòl. D'altra banda, la societat civil té un comportament emprenedor amb accions actives però també proactives. Aquest darrer aspecte es veu tant en les propostes alternatives de qualificació del sòl per la protecció de les activitats tradicionals com en la salvaguarda del patrimoni industrial. Per últim, la recerca identifica que les institucions (empresarials i comercials, cooperativistes i sindicals, i veïnals) construïdes al llarg de la trajectòria històrica posen en valor els recursos i afavoreixen la innovació urbana.

Aquesta recerca pot oferir una guia als responsables polítics sobre la política estratègica local, dins el context local marcat per la necessitat de desenvolupament econòmic. Entre algunes orientacions a considerar hi ha: 1 / La inclusió d'estudis acadèmics i científics en temes transcendentals de la transformació urbanística; 2 / La necessitat d'intervencions polítiques per afavorir una ordenació que redueixi els impactes negatius en el sector productiu manufacturer; 3/ El benefici del patrimoni en l'ordenació del territori; 4 / El perill de la dependència del model productiu basat en el sector immobiliari; 5 / L'aposta per la funció *top-down* i la participació inclusiva per generar oportunitat.

Esteve Dot

Departament de Geografia

Esteve.Dot@uab.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)